

Zažij VUT na Noci vědy: Když staré dokumenty promluví

14.9.2026 - Lenka Hubáčková | Vysoké učení technické v Brně

Historii máme často uloženou v knihách, novinách či rukopisech, ale najít v nekonečném množství papírů konkrétní informaci nemusí být vůbec jednoduché. Co kdyby umělá inteligence dokázala najít konkrétní článek ve sto let starých novinách, rozpoznala rukopis konkrétního člověka nebo uměla opravit diktát? Právě to objeví návštěvníci Noci vědy na Fakultě informačních technologií VUT.

Okénko do historie. To charakterizuje **strojové zpracování historických dokumentů**, díky kterému si zájemci vyzkouší, jak moderní technologie otevírají dveře do minulosti. „Naše technologie umožňují prohledávat sbírky českých knihoven a archivů, takže můžete najít třeba to, kde byla otevřena první čerpací stanice na jižní Moravě,“ vyzdvihuje Michal Hradiš, vedoucí skupiny doktorandů, kteří budou projekt na Noci vědy prezentovat.

Návštěvníci si ověří, jak dobře si umělá inteligence poradí s jejich rukopisem, a zároveň se vydají na průzkum starých novin, časopisů a knih. Pomocí vyhledávání najdou fotografie osobností, ilustrace nebo reklamy a také zjistí, co se psalo v Brněnských novinách v první polovině minulého století. Technologie tak zájemcům **umožní procházet historické materiály způsobem, který by byl při běžném listování tisíci stranami jen těžko představitelný.**

„Baví mě propojovat pokročilé technologie s humanitními vědami,“ vysvětluje Hradiš, který se v posledních letech spolu se svým týmem zaměřuje především na zpřístupňování historických dokumentů pomocí moderních metod AI. Kromě toho zkoumá, jak naučit počítače rozumět obrazům a dokumentům, a je hlavním vývojářem systému PERO OCR, který pomáhá knihovnám a archivům automaticky přepisovat tištěné i ručně psané texty.

A co by si měl každý malý i velký vědátor z Noci vědy odnést? „To, že dnešní moderní technologie jsou schopny oživit minulost a odhalit skutečné bohatství ukryté v dokumentech,“ shrnuje Hradiš.

Noc vědy se koná v pátek 25. září a zapojí se do ní všechny fakulty a součásti VUT. Laboratoře, učebny i výzkumná pracoviště se otevřou veřejnosti a nabídnou program plný experimentů, interaktivních ukázek i setkání s vědci. Více informací najdete na [webu Noci vědy](#). **Přijďte objevit, jak vznikají technologie, které mění váš každodenní život, a zažijte VUT!**

<https://www.zvut.cz/tema/tema-f38144/zazij-vut-na-noci-vedy-kdyz-stare-dokumenty-promluvi-d364125>